

De Borch - Nieuwsbrief Baarloos Verleden

APRIL 2013 Nr 00

ISSN: 0000-0000

<http://deborcht.baarlo.com>

DIGITALE NIEUWSBRIEF

De uitgave van Baarloos Verleden bestaat 15 jaar. In deze tijd zijn de elektronische mogelijkheden verder ontwikkeld en wij willen hier gebruik van maken. Inmiddels heeft meer dan 90% van de huishoudens in Nederland de beschikking over internet en E-mail. Bovendien zijn de drukkosten erg hoog geworden en drukken behoorlijk op ons budget. We hebben dan ook besloten Baarloos Verleden te moderniseren en aan te passen aan deze tijd. Deze nieuwsbrief zal vanaf nu in een nieuw jasje verschijnen in elektronische vorm. Wat meer evenwicht in de artikelen, een beetje minder (zeer) oude historie, wat meer actualiteit, meer foto's en in kleur! De abonnees ontvangen de nieuwsbrief voortaan op hun opgegeven mailadres. Een papieren exemplaar kan afgehaald worden tijdens de openingsuren van het HiP (Historisch Informatie Punt) van de Borch in de Bibliotheek aan de Markt. Het HiP is elke zaterdag te bezoeken tussen 10.00u. en 13.00u. Baarloos Verleden blijft geheel gratis. Wenst u op de mailinglist te worden geplaatst van deze nieuwsbrief dan kunt u zich daarvoor aanmelden op mailadres baarloosverleden@gmail.com

SPROKKELING 2013

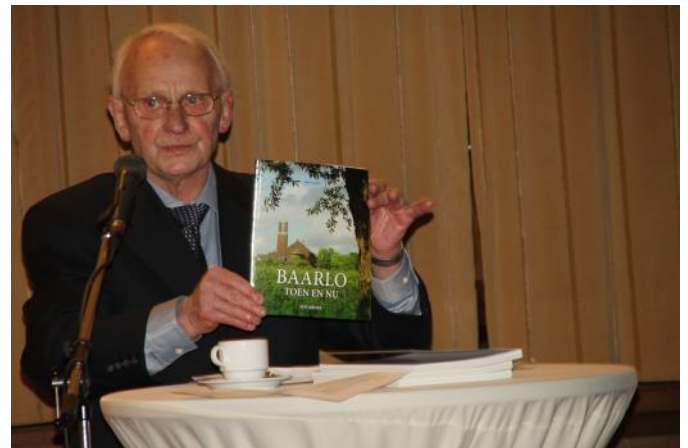
Onze vaak jarenlange trouwe abonnees houden we graag op de hoogte van onze jaarlijkse uitgave. Velen binnen ons dorp en gemeente kan het niet ontgaan zijn wat het onderwerp van de volgende sprokkeling is. In 2013 staat de Baolderse vastelaovend centraal. Dit naar aanleiding van het 55-jarig bestaan van de Baarlose carnavalsvereniging. Het boek wordt daarom ook een co productie van Historische Werkgroep De Borch en Carnavalsvereniging De Kook. Vertegenwoordigers van beide groepen zijn al druk in de weer met het verzamelen van gegevens en foto's. Dat het onderwerp leeft onder Baarlose bevolking mag blijken uit de vele foto's die vanaf allerlei geleidingen worden aangeboden. Het boek geeft niet alleen een inzicht van de vastelaovesviering in de afgelopen 55 jaar, al ligt daar het zwaartepunt. Men gaat toch verder terug in de geschiedenis van het Baarlose carnaval en dan blijkt dat deze viering al een

lang verleden heeft. Zoals vermeld geeft het boek door middel van o.a. foto's en verhalen een beeld van het plaatselijke carnaval. Maar men gaat verder. Carnaval is zeker ook muziek, schlagers, kinderliederen van vroeger enz., vandaar dat het boek vergezeld wordt door een dvd met beeld en geluid. Deze stap heeft een klein maartje, het is onmogelijk om dit voor de al lang ongewijzigde abonnementsprijs van € 16,- dit te realiseren. Ondanks sponsoring en belangeloze medewerking is besloten om de

abonnementsprijs éénmalig te verhogen naar €21,--. Het wordt een boek waarbij de verwachtingen hoog gespannen zijn. De reeds vele inschrijvingen geven aan dat de belangstelling groot zal zijn. De Borch en de Kook wensen de samenstellers veel succes bij de realisatie. Mocht u nog een bijdrage willen leveren door bv. foto's of verhalen dan kunt u contact opnemen met Herman van Megen of Els Vestjens. elsvestjensleeuw@home.nl of met secretaris Sjaan Vaessen sjaanvaessen@hotmail.com

BOEKPRESENTATIE SPROKKELING: BAARLO TOEN EN NU

Onder grote belangstelling werd op 8 november 2012 de uitgave van de Sprokkelingen van de Historische Werkgroep De Borch gepresenteerd. Het boek is nog te koop via onze website. <http://deborcht.baarlo.com>. De vaste abonnees hebben al een exemplaar ontvangen. De losse verkoopprijs bedraagt €22,50.

KRUISEN EN KAPELLEN IN BAARLO

Zoals veel Limburgse dorpen is Baarlo gezegend met diverse wegkruisen en kapellen. Ze horen bij de aankleding van het landschap en zijn stille getuigen van de vreugde en zorgen van onze voorouders. Zomaar een voorbeeld. Het wegkruis aan de Schafelt werd rond 1850 opgericht als dank bij de beëindiging van een ontginning. Theodoor Nijssen had een stuk woeste heidegrond ontgonnen om er als agrariër de kost te

verdienen. Zijn achterkleinzoon Henk beheert dit wegkruis nu nog steeds. Niet zover van dit kruis staat een Mariakapelletje dat ook al enkele generaties door dezelfde familie wordt onderhouden, nu door Mientje Dirx – Smits. Weer een monumentje met een lange geschiedenis. De afbraak van de oude parochiekerk in 1879 had ermee te maken. Oude bouwmaterialen en altaar ornamenten van de kerk werden gebruikt om dit kapelletje te bouwen. Helaas zonder een deugdelijke fundering. Dank zij donaties en mankracht kan die nu ter hand worden genomen.

Omdat stichtingen en particulieren eigenaren niet alles kunnen uitvoeren en bekostigen zijn er instanties die zich inzetten voor het behoud. Zo ook in Baarlo. Dankzij een aantal actieve leden van Historische Werkgroep de Borch is in de afgelopen twee jaar veel werk verzet, met plezier en met een mooi resultaat. Het kapelletje in de Vergelt ligt er weer keurig bij te midden van mooie beplanting, een herstelde sokkel en bekroond met wereldbol en kruis en met verlichting. Diverse kruisen hadden een lik verf of ander onderhoud nodig. In de kern van

het dorp wordt thans de Annakapel uit 1674 onder handen genomen. Door inwerking van vocht was het stucwerk slecht. Het overstekende leiendak werd aangepast en het stucwerk afgekapt zodat de muren opnieuw bezet kunnen worden en het heiligenhuisje onder de monumentale lindebomen weer voor jaren een sfeervol exterieur en interieur heeft. Moeder Anna kan binnenkort met trots weer haar plaats innemen. Voor onderhoud van het Antonius kapelletje zie het artikel elders in dit blad. Fijn dat er mensen zijn die zich, ieder op eigen wijze, willen inzetten voorbehoud van het religieuze erfgoed.

BURENDAG OM EN NABIJ DE SINT ANTONIUSKAPEL IN BAARLO.

Op 23 september (Nationale Burendag) is er door de buurtvereniging "de Meulenberg" een burendag georganiseerd voor alle buurtbewoners. Dit onder het thema "naoberschap". Deze werd gehouden op de Molenberg om en nabij de kapel van Sint Antonius. De Orde van Sint-Antonius is een middeleeuwse ridderorde of lekenbroederschap die 1095 in de Dauphiné (Zuid-Frankrijk) werd gesticht. Sint-Antonius Abt (rond 250-356?) was een kluizenaar in de Egyptische woestijn. Hij is de grondlegger van het kloosterleven en was ook de patroon van de lijders aan huisziekten. De in 1095 ingestelde kloosterorde van de antonieters legde zich toe op het verplegen van de slachtoffers en ook het verplegen van de pestlijders zag zij als haar opgave. Om de monniken in staat te stellen hun ziekenhuizen te onderhouden mochten zij varkens in de straten van de steden laten loslopen. Deze werden gebrandmerkt met het Tau of Sint-Antoniuskruis. Sint-Antonius raakte daarom bekend als "Sint-Antonius-van-het-Varken" en wordt afgebeeld met een varken aan zijn voeten. Hij draagt ook vaak een bel in de hand: slachtoffers van besmettelijke ziekten zoals de lepra moesten namelijk voortdurend met een bel klingelen om hun medemensen te waarschuwen voor hun aanwezigheid. 's Morgens om 10.00 uur werd het startsein gegeven, de straat extra schoongemaakt, versierd en ingericht met gezellige zitjes en ook de kapel kreeg een schoonmaak beurt. De straat veranderde in korte tijd in een gezellige

Met gepaste trots zien we de redders in nood, vlnr: Jacq Gerards, Hay Hoeben, Jo Dings, Harie Görtz, Wiel van Lier, Herm Mertens en Ben Peeters voor de Annakapel.

marktstraat. Diverse buurtbewoners hadden hun eigen marktkraampjes in orde maakte, om zodoende hun beroep of hobby aan de medebuurt bewoners te tonen door middel van workshops welke op 13.00 uur start ging. Bij de workshops werden onder andere gepresenteerd, de bakker, edelsmid, bloemschikken, voetverzorging, massage, gas in lood, boetseren.

Nadat alles gereed was gemaakt voor de workshops en feestvieren werd er eerst samen gezellig gebruncht. Hierna werd er door wethouder Geert Segers van gemeente Peel en Maas en de buurtvoorzitter Hans van Roy de buurtdag geopend. De openingshandeling

gebeurde doordat Geert Segers een kruis vervaardigd in glas en lood overhandigde aan Jack Wilmer bestuurslid van Stichting Kruisen en Kapellen Maasbree-Baarlo, hij is tevens de maker van het glas in lood kruis. Het kruis zal een plaats krijgen in de Sint Antoniuskapel op de Molenberg in Baarlo. Momenteel wordt de

MARIA KAPEL BIJ HUIZE OIJEN KESSEL

De bouwstijl: het Stal type. In de late middeleeuwen werd de bevolking geteisterd door ernstige ziekten onder het vee. Om dit af te wenden werden bij boerderijen kapelletjes gebouwd. Deze kapel bij huize Oijen, waarbij toen een boerderij was gelegen, werd aan de oprijlaan gebouwd, en werd toegewijd aan de H. Maria, als afweer tegen veeziekten. Ze zal waarschijnlijk gebouwd zijn rond de periode 1715 – 1740. Dat veeziekten een grote bedreiging vormden blijkt uit de maatregelen die door het Pruisisch Overkwartier per plakkaat bekend werden gemaakt:

Pruisisch Overkwartier

Edict ter zake van besmettelijke veeziekte Geldern 20 oktober 1716 Bij wijze van voorzorg tegen besmettelijke ziekten onder het hoornvee, wordt bepaald, dat er wachtposten ingericht moeten worden op de doorgaande wegen in de richting van Kleef, Cuyck, de Meierij van 's-Hertogenbosch, Luik en Keulen. In- of doorvoer van runderen, rundvlees of huiden wordt verboden op straffe van honderd goudgulden boete en arbitraire straffen. Indien in enig district van Pruisisch Opper-Gelre zich een geval van veeziekte voordoet,

kapel opgeknapt, een behandeling tegen vochtinwerking, binnenmuren opnieuw gestukadoord en de ramen en deuren opgeschilderd. Dit met de toegekende Europese subsidiegelden. Binnenkort zal de Sint Antoniuskapel weer een mooie uitstraling geven op de Molenberg en mogen wij hopen dat de deur van de kapel in de toekomst vaker opengesteld wordt voor buurtbewoners en passanten, waarbij het opsteken van een kaarsje, voor reizigers, verliefde en zieken weer mogelijk is. Met veel plezier is de Burendag onder naoberschap afgesloten rondom de kapel. Namens stichting kruisen en kapellen Maasbree Baarlo

Jack Wilmer

dient de lokale officier dit onmiddellijk te melden aan majoor commandant te Geldern. Het is verboden besmet vee te weiden op gemeenschappelijke weiden, op straffe als boven. Bovenstaande moet strikt worden nageleefd.

Geldern 10 januari 1767: Circulaire ter zake van inlichtingen over veeziekten ingevorderd ten behoeve van het Ober Collegium Sanitatis. De Krieges und Domänenkammer geeft de lokale overheden op straffe van boete opdracht hen ten behoeve van het Ober Collegium Sanitatis te berichten, of hun district reeds langer dan vijftig jaren van veepest gevrijwaard is gebleven, en indien dit het geval is, of men gewend is het vee zout te geven, dan wel het te weiden in ziltige weilanden. Wetgevende instantie Gelders-Meuse Krieges und Domainen Cammer

Geldern 10 juni 1774 Publikatie ter zake van veeziekte: Op bevel van de koning wordt een remedie tegen veeziekten, ontleend aan de Oostfrieslandsche Intelligentz-Zedule door het Landes-Administrations-Collegium bekend

SECRETARIAAT:

C.J.M. Vaessen

Postbus 8355

Telefoon 077-4772182

Website: <http://deborcht.baarlo.com>

E-mail: deborcht@baarlo.com

Secretaris sjaanvaessen@hotmail.com